

یک سال از شروع به کار مجلس یازدهم گذشت؛ نمایندگان این دوره در چه زمینه‌هایی موفق و در کدام موارد ناموفق بوده‌اند؟

یازده نکته از کارنامه مجلس یازدهم

پارلمان یازدهم با انتخاب هیأت رئیسه مجلس برای اجلاسیه دوم قدم به یکسالگی خود گذاشت. عمر مجلس در ایران چهارساله است و از این رو شاید بررسی و ارزیابی عملکرد پارلمان در هر دوره ۳۶۵ روزه، اقدام بایسته‌ای باشد. طبعاً انتظارات از مجلسی که رهبر معظم انقلاب در اولین دیداری که نمایندگان مجلس با ایشان داشتند بر انقلابی بودن آن تأکید داشتند و به نوعی از ابتدای تشکیل رنگی اصولگرایانه داشت بیشتر از مجلسی است که رنگ بوی سهامی دارد. بازخوانی عملکرد یکساله مجلس یازدهم، این‌که منتخبان مردم چقدر نسبت به مسیری که از قبل برای خود در نظر گرفته بودند پیشرفت کردند و در چه مراحل از برنامه‌ها و اهداف خود بازماندند را می‌توان در قالب یک کارنامه بررسی کرد و دید آیا در طی یک‌سال گذشته نمایندگان مجلس توانستند که در کنار حفظ روحیه انقلابی در قالب انجام وظایف قانونی خود باری از مشکلات مردم بردارند یا این‌که در انجام برخی تکالیف خود، ضعف و نقایصی داشتند.

فتاح غلامی

سیاسی

نقاط قوت

در بعد سیاست خارجی باید مهم‌ترین اقدام مجلس را تصویب قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع مردم ایران دانست.

پایان امتیازدهی به غرب

مصوبه مجلس، اجرای دواطلبانه پروتکل الحاقی را متوقف کرد و جلوی شدیدترین بازرسی‌های آژانس بین‌المللی از فعالیت‌های هسته‌ای کشور را گرفت و قاطعانه در برابر غرب از متحداش اعلام شد دوران امتیاز دادن از سوی ایران و امتیاز ندادن اروپا و طرف‌های برجام گذشته است. از سوی دیگر مقدمات غنی‌سازی ۲۰درصدی در فردو آغاز شد. با اتخاذ این سیاست‌ها جمهوری اسلامی ایران با صراحت تأکید کرد تنها معادله قابل قبول پذیرش تعهد در برابر تعهد است. رویکرد جدید جمهوری اسلامی ایران همان موضع قاطع رهبری است که از این پس به عنوان «حرف قطعی» در محافل سیاسی مورد توجه قرار گرفت و این قاطعیت از این پس به عنوان یکی از زمینه‌ها برای تقویت اقتدار ایران در عرصه سیاسی و بین‌المللی شناخته می‌شود.

تحول ساختاری مجلس

یکی از مشکلات اصلی مجلس دهم، ناکارآمدی ساختار مجلس بوده است. موضوع کارآمدی نمایندگان و عملکرد مجلس همواره یکی از بحث‌هایی بوده که در ادوار مختلف فعالیت خانه ملت مورد بحث و بررسی بوده است و هربار نمایندگان برای این‌که روند فعالیت مجلس از کیفیت بهتر و مطلوب‌تری برخوردار باشد موضوع اصلاح آیین‌نامه مجلس را مطرح می‌کردند. در مجلس یازدهم هم با تشکیل کمیسیون آیین‌نامه داخلی مجلس از ابتدای شروع به کار خانه ملت این موضوع مورد پیگیری و بررسی نمایندگان قرار گرفت. یکی از

هر طور فکر می‌کنم صندوق آرا را نمی‌توان رها کرد

حجت الاسلام حسن روحانی، رئیس جمهوری در جلسه هیات دولت گفت؛ انتخابات ریاست جمهوری نماد آزادی و آگاهی مردم است. مردم هم باید با آزادی و آگاهی پای صندوق باییند و ملاک هم تشخیص مردم است. انتخابات با این عظمت نتیجه‌اش وحدت و امنیت ملی است. انتخابات شکوهمند در کشور

رهبر معظم انقلاب درباره نظارت‌های میدانی وی، اظهار کرد: من در جلسه‌ای خدمت رهبر انقلاب بودم و موارد را خدمت ایشان عرض می‌کردم. ایشان به بنده فرمودند که حتما این سفرهای استانی را، اولویت بدانید و بروید. اساس انقلاب این است که در بین مردم باشید، شرایط سخت مردم را بدانید و مردم در روزهای سخت، مسئولان، مخصوصا روسای قوا را کنار خود ببینند. رفتن شما به آنها روحیه می‌دهد و باعث می‌شود تا مشکلات آنها را رفع کنید.

کارآمدی بودجه

تصویب بودجه ۱۴۰۰ را باید یکی دیگر از اقدامات مثبت مجلس یازدهمی‌ها دانست. تأکید نمایندگان مردم بر واقعی‌بینی درآمدها، در نظرگرفتن تمهیداتی برای جلوگیری از سوءاستفاده‌های درآمدی و کسری بودجه، اخذ مالیات از خانه‌های خالی، اخذ مالیات از طبقات پردرآمد جامعه و فعالان عرصه مجازی، توجه به جهش تولید مسکن، تلاش برای اصلاح سیستم بانکداری و... جزونقاط قوت مجلس محسوب می‌شود.

اولویت معیشت

مجلس یازدهم بیش از ادوار دیگر مجلس روی اقتصاد و تأمین معیشت مردم تمرکز دارد. فارغ از برخی شور و هیجانات ابتدایی نمایندگان مجلس یازدهم با توجه به روحیه جوان‌گرایی آنها اما بعد از شکل‌گیری کمیسیون‌های تخصصی و روشن شدن تکلیف هرکدام از نمایندگان در قبال وظایف نظارتی و تقنینی، موضوع اقتصاد و بهبود شرایط زندگی مردم بیش از هر موضوع دیگری مورد توجه و اهتمام مجلسیان قرار گرفت. پرداختن به موضوعاتی مثل اصلاح قانون اوراق بهادار، ساماندهی بازار خودرو، تضمین کالاهای اساسی، مالیات بر عادی سرمایه، توجه به بانکداری اسلامی و ده‌ها طرح دیگر حاکمی از توجه نمایندگان به موضوعات اقتصادی است.

ضامن مشروعیت نظام است. همه تصمیماتی که در کشور گرفته می‌شود اگر مردم نباشند مشروعیت ندارد. روحانی بیان کرد: به ناچار دیروز خدمت رهبر انقلاب نامهای نوشته‌م که ایشان کمکی کنند. ایشان هم در دوره‌های گذشته کمتر وارد شده‌اند و در بعضی اوقات ورود کردند و هر طور مصلحت بدانند

نقاط ضعف

کلاف سردرگم شفافیت آرا

موضوع شفافیت آرای نمایندگان ازجمله شعارهای محوری نمایندگان مجلس یازدهم محسوب می‌شد. هدفی که البته با وجود جدیتی که در ابتدا از سوی برخی نمایندگان به کار برده می‌شد هنوز در لابه‌لای امور مرتبط با آیین‌نامه سرگردان است و به نتیجه‌ای مشخصی نرسیده.

دریافت امکانات با حفظ مشی انقلابی‌گری

از دیگر چالش‌های مجلس یازدهم، بحث درباره دادن دنایلاس، مسکن و هدایا به نمایندگان بود. برخی در چنین فضایی این قضیه را با مشی انقلابی نمایندگان در تضاد می‌دانستند و در عین حال برخی دیگر شرایط زندگی نمایندگان و نحوه سرکشی به حوزه‌های انتخابیه را ازجمله دلایل دریافت این خودرو عنوان می‌کردند.

ترجیح ملاحظات منطقه‌ای

بخشی از توجهات نمایندگان مجلس ناظر بر مشکلات حوزه‌های انتخابیه و بخشی دیگر هم معطوف به حوزه‌های تقنین و نظارت است. طبعاً باید بین این مسائل تفکیک لازم صورت گیرد. بعضاً به نظر می‌رسد برخی از نمایندگان بیش از آن‌که به‌صورت ملی و فراگیر فکر کنند توجه بیشتری نسبت به مسائل حوزه‌های انتخابیه خود نشان می‌دهند و در این راستا در حوزه نظارتی و در فرصت استفاده از ابزارهای قانونی در قالب تذکرات کتبی و شفاهی و سوال با مسؤول مربوط به خاطر مسائل حوزه انتخابیه چالش می‌کنند. این رویه البته در دوره گذشته هم تجربه شد و در عین حال انتظار

عمل می‌کنند. این مساله برای ما مهم است. ممکن است ما گله و شکایت داشته‌باشیم اما هر طور فکر می‌کنم صندوق آرا را نمی‌توان رها کرد. جای صندوق آرا چه می‌خواهید بگذارید؟ صندوق یک رمز بزرگی بوده که مردم پای صندوق بایبند تا تغییری را که می‌خواهند شکل دهند.

محمد باقر قالیباف، دیروز برای دومین بار رئیس مجلس شورای اسلامی شد / عکس: خانه ملت

می‌رود نگاه نمایندگان در این دوره از فعالیت پارلمان فراگیرتر باشد.

طرح‌های غیرضرور

یکی از موضوعات چالش برانگیز این است که ارائه برخی از طرح‌ها متناسب با شرایط روز نیست یا کمتر به مسائل حیاتی جامعه می‌پردازند. گاهی طرح‌هایی در قالب دوفوریتی و حتی سه‌فوریتی از سوی نمایندگان ارائه می‌شود که ضرورتی برای آن احساس نمی‌شود. ازجمله این‌که برخی از نمایندگان طرح سه‌فوریتی برای تعطیلی یک‌ماهه کشور ارائه داده بودند که با مخالفت‌های زیادی روبه‌رو شد.

تداوم تصویب قوانین مشابه

نکته دیگر این‌که قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی در برخی موارد دچار آفت تکرار است و با قوانین قبلی مشابهت‌هایی دارد. بایلاش قوانین موجود می‌تواند گام مؤثری در فرآیند کارآمدی مجلس تلقی شود. نکته دیگر این‌که به‌نظر می‌رسد مجلس باید مساسیت بیشتری در قبال اجرایی شدن قوانین از سوی نهادهای مسؤول نشان دهد.

لزوم حفظ شان نمایندگی

رفتار بخشی از نمایندگان در حوزه اجتماعی و همچنین تأخیر مجلس برای رسیدگی به این موضوع شاید یکی از چالش‌های پارلمان باشد. بعد از واکنش‌هایی فراوانی که در عرصه رسانه‌ای، مجازی و سیاسی و اجتماعی در قبال رفتار نماینده سبزواری نسبت به یک سرباز راهور راهنمایی و رانندگی صورت گرفت مجلس وعده رسیدگی داد اما با گذشت چند ماه همچنان نتیجه رسیدگی از سوی هیات نظارت بر رفتار نمایندگان معلوم نیست.]

منویات رهبری در حوزه قانونگذاری محقق نشده است

دوست و تأکید نظر درباره مساله هسته‌ای با مصوبه اقدام راهبری برای رفع تحریم‌ها از جمله موضوعاتی بود که مجلس شورای اسلامی براساس همان نگاه به حوزه دیپلماسی عمومی و تأکید بر ظرفیت‌های ایران در سطوح بین‌المللی است. در کنار این نقاط قوت البته مجلس یازدهم ضعف‌هایی هم داشته‌است. شاید مهم‌ترین نکته‌ای که در این زمینه می‌توان گفت این است که مجلس تاکنون نتوانسته مصادیق منویات مقام رهبری را در حوزه قانونگذاری جامه‌عمل پوشاند و همچنان تا رفع قوانین مزاحم و تنقیح قوانین فاصله دارد.

سیستم قانونگذاری کشور باید در خدمت تولید و صادرات با نگاه به مزیت‌های رقابتی برای تولید باشد. کم توجهی به موضوع تنقیح قوانین بخصوص در حوزه سیستم بانکداری کشور می‌تواند زیانبار باشد. در این مرحله باید شرایطی فراهم شود تا پول‌های سرگردان به سمت و سوی تولید برود. در عین حال به نظر می‌رسد که برای دستیابی به این هدف نیازمند قوانین جدیدی نیستیم و می‌توان با اصلاح قوانین موجود به این هدف برسیم.

در حوزه رفتار نمایندگی حرف و حدیث‌هایی درباره بهره‌مندی نمایندگان از امکانات ویژه مطرح اما واقعیت آن است که مجلس یازدهم را باید از باب استفاده از امکانات جزو مظلوم‌ترین مجالس دانست. این نکته را باید در نظر گرفت به هر صورت نمایندگان مجلس برای رسیدگی به حوزه‌های انتخابیه خود به دور دست‌ترین نقاط هم سر برزند. بنابراین لازم است از امکانات متعارف و نه اشرافی استفاده کند تا هم به دورترین نقاط حوزه انتخابیه خود دسترسی داشته‌باشد و هم برای پیگیری مسائل و مشکلات این حوزه‌ها به وزارتخانه مربوطه برود. این رفت و آمدها و تردد برای پیگیری مطالبات مردم و همچنین رسیدگی به امر تقسیم و اجرای بودجه است و لازم است نمایندگان در زمان معین و مشخص به وزارتخانه بروند و طبعاً نیازمند امکانات و تسهیلاتی برای گذر راحت‌تر است. موضوعی که درباره نماینده محترم سبزواری پیش آمد شاید از این منظر قابل تأمل باشد. البته به هیچ وجه نمی‌توان آن رفتار را از هر دو طرف ماجرا قبول کرد چون به هر صورت قائل به فرهیختگی نماینده هستیم و نباید چنین اتفاقاتی بیفتد.]

عادل نجف‌آزاده

نماینده خوی

شاید برترین موضوعی که امروز به عنوان استراتژی

برتر از مجلس یازدهم می‌توان یاد کرد بحث روحیه و انگیزه تقسیم عادلانه توسعه در سطح ملی است که

منابع موجود در سطح کشور را بتوانیم برای توسعه پایدار تمام جامعه هزینه کنیم. به نظر من در بودجه

۱۴۰۰ همین ویژگی مسجل بروز جدی‌تر پیدا کرد و برهمین مبنا اصلاح لایحه‌های دولت انجام شد.

دومین موضوع توجه جدی به بحث جهش تولید مسکن است. بر همین اساس دولت مکلف شد براساس منابعی که پایدار

است مقرر شد ۷۰۰هزار تا یک میلیون واحد مسکن ساخته‌شود. این حجم از ساخت مسکن با رویکرد اصلاحی نسبت به مسکن مهر قبلی صورت

گرفت و قرار شد ساخت مسکن با جانمایی مناسب در بهترین نقطه باشد.

از این رو می‌توان این مصوبه را جزو طرح‌های برتری دانست که مورد وفاق مجلس و دولت بود.

نکته دیگر بحث اصلاح قانون نظام بانکی کشور و بانکداری است که مقدمات آن در این دوره از فعالیت مجلس شروع شده و نمایندگان در تلاش‌اند تا

با دقت تمام در این زمینه به صورت کارشناسانه اقدام کنند. نگاه مجلس این است تا زمانی که ساختار نظام بانکی و مالیاتی به عنوان واقعیتی کلی و

در تراز حکومت اسلامی اصلاح نشود به طور قطع یقین به یک جایگاه پایدار منطقه‌ای نخواهیم رسید. طرح‌هایی که در این زمینه در کمیسیون‌های تخصصی و مجلس مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، قطعاً خواهد توانست بخش

عظیمی از سرمایه‌های سرگردان را متمرکز کند. از دیگر نقاط قوت عملکرد مجلس یازدهم تاکنون نماینده در حوزه دیپلماسی عمومی است. در این

زمینه باید گفت مجلس به معنای واقعی کلمه انقلابی است و منظور از انقلابی عمل کردن به معنای رفتار هیجانی نیست.

از این منظر تلاش مجلس یازدهم این است که براساس ظرفیت‌های موجود کشور و همچنین توجه به موقعیت برتر منطقه‌ای و مزیت‌های

مطلق و نسبی جمهوری اسلامی، مجلس به سمت یک استراتژی بلندمدت حرکت کند تا زمینه تقویت ایران مقتدر فراهم آید. رصد تحولات منطقه‌ای و

توجه به ظرفیت‌های کشور، همکاری و همیاری با همسایگان و کشورهای

مالک شریعتی

نماینده تهران

دولت‌های آینده مقروض می‌شدند و حتی این بحث در جلسه سران نیز مطرح شد بعد از اطلاع مجلس و مخالفت نمایندگان با

این‌کار، مساله منتفی شد. طرح مالیات بر خانه‌های خالی از دیگر اقدامات مثبتی بود که نمایندگان مجلس انجام دادند و با این

کار تا حدودی زیادی از احتکار مسکن در بازار جلوگیری می‌شود.

تأمین کالاهای اساسی برای طبقات آسیب‌دیده از مشکلات اقتصادی و کرونا را باید دیگر اقدام خوب مجلس شد و برای

اجرایی کردن این‌کار ۶۰۰میلیون نفر در نظر گرفته‌شد و مبالغی هم پیشبینی شد. البته دولت در ابتدا مخالف بود اما با تصمیم مجلس

مجبور به تمکین شد. در حوزه فرهنگی و اجتماعی، طرح و قانون مهم خانواده و جوانان در حال رسیدگی برای رفع ایرادات شورای

نگهبان است و اگر این موضوع اجرایی خانواده‌ها از تهدید نسلی

رهایی پیدا می‌کنند. در حوزه سیاسی قانون انتخابات ریاست جمهوری

و شوراها و همچنین نظارت بر انتخابات‌شوراها از سوی مجلس از دیگر موضوعات قابل دفاع در حوزه عملکرد مجلس یازدهم است.

در بحث سیاست‌خارجی شاید بزرگ‌ترین دستاورد، تصویب قانون

راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع مردم ایران بود که از نظر

من اجرایی کردن آن تحول مهمی در حوزه اقتصاد و سیاست خارجی ایجاد خواهدکرد. این قانون یک صفحه‌ای پرمحتوا باعث شد مسیر

یکطرفه فشار به ایران و امتیاز‌گیری از ما روند معکوس طی کند و از

این پس ایران تعیین می‌کند که مسیر کار چگونه خواهدبود. موضوع

قانون بودجه ۱۴۰۰ به ادغان مجلس و بخشی از دولت زمینه را برای